

2. Вища освіта України і Болонський процес: навч. посібник /за ред. В. Г. Кременя; авт. кол.: М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубінко, І. І. Бабин. – К.: Освіта, 2004. – 384 с.

3. Кацман Н. Л. Методика преподавания латинського языка в институтах и на факультетах иностранных языков: для пед. вузов / Н. Л. Кацман – М.: Высшая школа, 1979 – 142 с.

4. Мудрість народна – мудрість міжнародна / А. М. Жовківський, Г. А. Жовківська, Т. Д. Івасютин та ін. – Чернівці: Рута, 2004. – 256 с.

5. Програми з іноземних мов для студентів неспеціальних факультетів вищих навчальних закладів України. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. – С. 220–248.

**Притуляк-Казмірук Ю.Б.**

*викладач,*

*Львівський державний університет фізичної культури*

## **НАВЧАННЯ ОРФОГРАФІЇ ЯК ВАГОМИЙ АСПЕКТ ОВОЛОДІННЯ ПИСЕМНИМ МОВЛЕННЯМ**

Проблема навчання письма є досить актуальною проблемою в сфері методики викладання. У навчанні письма виділяються три етапи:

- оволодіння каліграфією;
- оволодіння орфографією із залученням матеріалу, опрацьованого усно;
- оволодіння писемним мовленням як засобом спілкування.

Ефективність навчання письма залежить від правильного вибору викладачем методів та прийомів навчання письма, від правильного підходу до комунікативних завдань [3].

Власне, другий етап – оволодіння орфографією та її навчання є предметом нашого дослідження.

Загалом, письмо як складний вид діяльності має декілька аспектів, перш за все, лінгвістичний, тому що інформація кодується за допомогою графічних знаків, а також психологічний, тому що даний вид мовленнєвої діяльності тісно пов'язаний з психічними процесами людини.

В психологічному плані письмо – це складний процес, який характеризується співвідношенням звуків, що сприймаються на слух, букв, бачених зором і мовних рухів. Це складна мовленнєва діяльність, яка складається із вміння співвідносити зорові опори із звукомоторними і поєднувати їх із значенням. При письмі працюють всі види аналізаторів: акустичний, мовленнєворухомий, зоровий, моторний. Із психології відомо, що запам'ятовування проходить швидше і міцніше, якщо діяльність здійснюється з опорою на всі аналізатори. Тому письмові вправи є ефективним засобом засвоєння мовного матеріалу, формування навичок читання та усного мовлення [1].

Отже, термін **«орфографія»**, що складається з поєднання двох слів давньогрецької мови (правильний та писати) – це система правил для вираження мови в письмовій формі. Разом з пунктуацією визначає правопис, хоча іноді поняття *правопис* та *орфографія* вживаються як тотожні.

Правопис є одним з важливих аспектів мови, тож вивченню англійської орфографії слід приділити особливу увагу. Як говорив відомий німецький та англійський філолог Фрідріх Мюллер: «Англійська орфографія – це національне лихо!»

Орфографія англійської мови, що склалася в силу її своєрідного історичного розвитку, вважається однією з найважчих серед індоєвропейських мов. Адже те, як вимовляються слова в англійській мові, ще не означає, що вони так само пишуться, у даному випадку класичним прикладом є слово *daughter*, для вимови якого використовуються 4 звуки, а для написання – 8 літер. Тобто, в письмовому варіанті слова багато літер, які просто не вимовляються. А у деяких вимовних звуків просто немає графічного оформлення. Ці особливості часто заводять у глухий кут тих, хто вивчає англійську.

Загалом, **труднощі англійської орфографії** можна сформулювати у наступні тези:

1) відсутність простих відповідностей між фонемами та їх графічними зображеннями. Пояснюється це невідповідністю між кількістю фонем і кількістю засобів їх графічного виразу;

2) можливість зображення однієї і тієї ж фонемі різними графічними способами;

3) багатозначність букв і буквосполучень у різних графічних умовах;

4) наявність значного числа етимологічних написань, які відносяться до найбільш важких;

5) наявності історичних та традиційних написань.

**Орфографічна система** англійської мови базується на 3 основних принципах орфографії:

- фонетичному, коли правопис слова відповідає його звучанню;
- морфологічному, сутність якого полягає у тому, що кожна значуща частина слова – префікс, корінь, суфікс пишеться завжди однаково, незалежно від фонетичних умов, в які вона потрапить.

- традиційному (історичному), коли написання не відповідає морфологічним, фонетичним фактам сучасної мови, а пояснюється лише історією розвитку слова. В англійській мові цей принцип орфографії є домінуючим [1].

Як же справитись з орфографією англійської мови? Що ж потрібно робити для того, щоб писати грамотно? Єдиної відповіді на ці питання не існує. З одного боку, необхідно вчити правила орфографії. Інші радять, просто запам'ятовувати, як пишеться і вимовляється кожне слово (і йому подібні!). Серед стратегій, які в своїй книзі *The 20 Best Tips for Teaching Spelling* Marie Rippele пропонує досить вичерпні поради щодо навчання орфографії. Найбільш доцільними, на нашу думку, є:

1. Сегментування проблемних слів на окремі звуки.
  2. Навчання фонограм – це літера або комбінація літер, що представляють звук. В англійській мові є 72 фонограми, наприклад *ck, sh, ei* тощо.
  3. Навчання «надійних правил орфографії», своєрідного узагальнюючого матеріалу, який спрацьовує у більшості випадків, наприклад *ch* читається як [ч], але в окремих випадках як [к].
  4. Навчання частин слів, таких як префікси, суфікси, кореневі основи, які завжди пишуться однаково.
  5. Навчання омонімів, які є досить частим явищем в англійській, наприклад *their-there*.
  6. Забезпечення різноманітних можливостей для письма.
  7. Читання вибудовує візуальну пам'ять на слова та їх написання [4].
- Типовими вправами для навчання орфографії є вправи, які передбачають аналіз, ідентифікацію та диференціацію слів. Ці вправи спрямовані на:
- групування слів на основі протиставлення графем;
  - диференціацію подібних, але не тотожних графем; списування за зразком;
  - списування з різними завданнями (підкреслити букву, буквосполучення, слова з однією і тією самою орфограмою);
  - групування слів з використанням картинок-орфограм;
  - складання слів зі складів з використанням схем; написання слів за наданими першими літерами та багато інших.

Особливу увагу слід звернути на той факт, що запропоновані вправи є в ігровій формі. Ці вправи мотивують студентів на їх скоріше та більш правильне виконання, заохочують до виконання та отримання бажаного результату [2].

Отже, навчання орфографії займає важливе місце у реалізації основної мети навчання англомовного писемного мовлення і відіграє одну з найбільш провідних ролей у процесі навчання англійської мови взагалі. Приділяйте увагу орфографії англійської мови, адже це запорука вашої грамотної письмової мови.

### Список використаних джерел:

1. Голубнича Л. О., Мороз Т. Ю. Лінгво-психологічні та комунікативні особливості писемного мовлення як виду мовленнєвої діяльності [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://www.rusnauka.com/10\\_NPE\\_2011/Philologia/4\\_83350.doc.htm](http://www.rusnauka.com/10_NPE_2011/Philologia/4_83350.doc.htm)
2. Матюха Г. В., Глущенко К. О. Навчання техніки письма учнів основної школи [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://www.rusnauka.com/15\\_NPN\\_Philologia/1\\_135680.doc.htm](http://www.rusnauka.com/15_NPN_Philologia/1_135680.doc.htm)
3. Чернобривець Л. Формування навичок письма шляхом використання новітніх інформаційних технологій на середньому етапі навчання англійської мови [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://11.ucoz.ua/blog>
4. Rippel M. The 20 Best Tips for Teaching Spelling – 2010. – 29 p.